

Het burger- initiatief

De droom, ontdekkingen
en overwegingen

Odensehuis Animi Vivere

Proeftuin in Beuningen en Wijchen

Als het je aan het hart gaat dat een groep mensen in het bestaande (zorg)aanbod buiten de boot valt, en je wilt daar werkelijk werk van maken, dan kun je een burgerinitiatief opstarten. Een prachtig voorbeeld is het Odensehuis, ontmoetingsplek voor (jonge) mensen met dementie en hun naasten. Wie dementie heeft en wie (nog) niet maakt bij het Odensehuis niet uit. Deelnemer, vrijwilliger, stagiaire of de directeur; iedereen is gelijkwaardig, doet mee en telt mee. Met een open vizier en een warm hart. Niet voor niets is gekozen voor de naam Animi Vivere: durf te leven.

Vertrekpunt

Ook jonge mensen kunnen te maken krijgen met dementie. Leren leven met dementie is een pijnlijk, ingrijpend en confronterend verliesproces, helemaal als je net vijftig bent. Of nog niet eens. Het zet de wereld op zijn kop, voor wie het treft en iedereen om die persoon heen. Je kunt te maken krijgen met onbegrip, want aan jou is niets te zien. En met frustratie, want je voelt je totaal niet thuis bij de dagbesteding van een reguliere groep ouderen met dementie. Naar schatting gaat het in Nederland om zo'n 15.000 personen jonger dan 65 jaar. Waar kan deze groep jonge mensen met dementie terecht? Wie is er voor hen en hun naasten? Niemand. Onwenselijk en onmenselijk, is de overtuiging van Loesan Peters en zij maakt er werk van.

De droom

Een fijne plek realiseren voor jonge mensen met dementie en hun naasten. Een soort clubhuis, waar ze zichzelf kunnen zijn. Waar ze eens niet op hun tenen hoeven lopen en waar ze lotgenoten ontmoeten. Waar een luisterend oor is, een schouder om op te leunen én waar wordt gelachen. Heel veel zelfs.

De weg

Een burgerinitiatief start vanuit de bevoegdheid van burgers. In geval van het Odensehuis is dit één persoon: Loesan. Naast haar reguliere baan in de ouderenzorg start Loesan in 2017 met het uitwerken van haar plannen. In eerste instantie samen met haar man en dochter. En eigen geld, want dit gemeentegrenzen overstijgende project blijkt niet te passen in overheidskaders voor subsidie. Gelukkig weet Loesan met haar aanstekelijke enthousiasme voor deze goede zaak, anderen van begin af aan te betrekken en aan te zetten tot meedenken, meedoen en meefinancieren. Lange tijd draait het Odensehuis puur op giften vanuit maatschappelijke organisaties en ondersteuning van ambassadeurs: de juiste mensen en organisaties die jou verder willen helpen. Mensen die de droom ondersteunen zijn

in iedere fase onmisbaar voor de continuïteit en impact van een burgerinitiatief. De betrokkenheid van personen die met het Odensehuis te maken hebben, is gigantisch. In de hele regio, want deelnemers komen vaak van ver. Het initiatief raakt harten en wordt door deelnemers en de gemeenschap op handen gedragen. Hoewel het Odensehuis inmiddels een vergoeding ontvangt voor iedere –ook werkelijk aanwezige– deelnemer, is het nog steeds een uitdaging het financiële plaatje rond te krijgen. Zo betekent een last-minute afzegging van een deelnemer geen vergoeding voor die dag, terwijl de inzet van mensen en middelen op dat moment niet minder is.

Nu het Odensehuis haar waarde dagelijks dubbel en dwars bewijst, zou structurele financiering op zijn plaats zijn.

Loesan Peters
Projectleider

Succesfactoren

Burgerinitiatieven zijn er in allerlei soorten en maten. Het kan gaan om een kleine groep buurtbewoners die meer verbinding in de wijk willen realiseren. Om dorpsbewoners die staan voor het behoud of zelfs de aanleg van een sportpark. Of om een individu dat een plek wil creëren voor jonge mensen met dementie.

Hoe verschillend de dromen ook zijn, voor succes van een burgerinitiatief zijn vijf pijlers van belang. In geval van het Odensehuis ziet dat er als volgt uit.

1. Financieel houdbaar, dankzij:

- WMO-indicaties via de gemeente (subsidies of persoonlijke indicatie)
- WLZ-onderaannemerschap
- PGB
- Samenwerkingsovereenkomsten
- Netwerk Nonna
- Individuele giften, spontane acties of subsidieaanvraag voor projecten

2. Mensgericht

De mens staat voorop. In de droom, de uitwerking, de dagelijkse gang van zaken. Eigenlijk in alles. Stap over de drempel van het Odensehuis en je merkt het.

3. Maatschappelijk ingebed

Het Odensehuis wordt door deelnemers op handen gedragen. Ook door de gemeente. Wat het soms lastig maakt, is dat het Odensehuis een regionale functie heeft, voorbij de grenzen van de buurt en gemeente.

4. Medewerkers/vrijwilligers – cliënt

Het Odensehuis beschikt over menskracht en kennis. Het huis geniet (gelukkig) veel aandacht van vrijwilligers, is erkend leerbedrijf voor stagiaires (BBL/BOL) en heeft 8 vaste medewerkers. Zo kan optimaal worden voldaan aan de wensen en behoeften van deelnemers (cliënten).

5. Toegankelijk

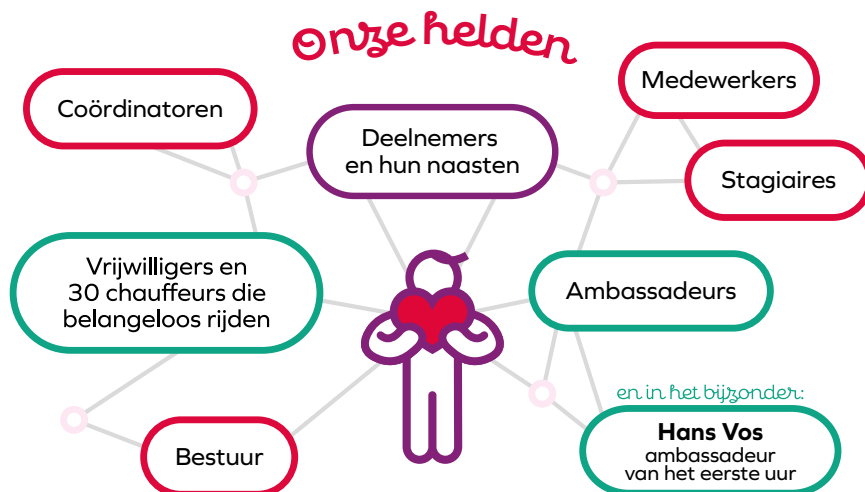
Het Odensehuis is letterlijk en figuurlijk laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk. Bij het Odensehuis staat de deur altijd open en de koffie altijd klaar. Vrijwilligers halen als dat nodig is de deelnemer op. En brengen hem of haar weer thuis.

Impact anno 2024

50 deelnemers van 25 tot 89 jaar uit Wijchen, Beuningen, Dreumel, Altforst, Beneden-Leeuwen Boven-Leeuwen, Druten, Nijmegen, Opheusden, Nederasselt, Overasselt.

De helden van het Odensehuis

Iedereen die op welke manier dan ook betrokken is bij het Odensehuis, is een held. Op zijn of haar eigen manier. Nieuwe collega's die bij het Odensehuis komen werken, moeten eerst als het ware 'ontgiften'. Loskomen van alle protocollen en het systeemdenken. Alleen de nodige basisinfo en bijzonderheden van deelnemers leggen we vast. Verder niks. Want bij het Odensehuis staat de mens in het hier en nu centraal, met oog voor het feit dat interesses en behoeften door dementie kunnen veranderen. Samen geven we iedere dag betekenis.

Beperkingen

- Regels. Voorschriften. Regelingen. Bepalingen. Nog meer regels.
- Ook al doe je het niet voor het geld, je kunt niet zonder. Kom je in aanmerking voor gemeentelijke steun?
- Het burgerlijk systeem is niet ingesteld op wat niet gangbaar is. Dat is onhandig als je initiatief anders is.
- Heb je een eigen accommodatie of vastgoed nodig? Dit is vaak niet eenvoudig te vinden.
- Kan je de vaste kosten dragen?

Hoe gedreven en enthousiast je zelf ook bent, niet iedereen zal je initiatief als vanzelf omarmen. Zowel personen als instanties kunnen een hardnekkige beperking vormen en jou bijvoorbeeld als bedreiging ervaren. Heb je voldoende geduld en doorzettingsvermogen?

Ontdekkingen

- De grenzen van je inventiviteit bepalen de grenzen van je mogelijkheden.
- De werkelijke kracht van het Odensehuis is het gewone. Eenvoud. Aandacht. Een kop koffie.
- Hanteer je eigen wijsheid: wat zou je zelf belangrijk vinden?
- Ontdek, benut en waardeer de inzet van meedenkers en -doeners.
- Mensen mobiliseren en samenbrengen tot een team met een missie. Dat is cruciaal.
- Een burgerinitiatief vraagt sociaal ondernemerschap, gedrevenheid. En een lange adem.
- Denk in een vroeg stadium na over de passende rechtsvorm, anders kun je bijvoorbeeld geen bankrekening openen.
- Netwerken, netwerken en nog eens netwerken!
- Iedere stap is maatwerk en vraagt om creatief en innovatief denken.

Een verhaal

Het Odensehuis in het leven van Sjaak (59) en Sandra (57)

Een heldere hemel is het al jaren niet meer bij Sjaak en Sandra. Sjaak redt het niet meer in zijn drukke baan. Thuis is er ook geen lol meer aan. In plaats van haar geliefde vrolijke, sterke man ziet Sandra steeds vaker een uitgebluste Sjaak, die er de helft van de tijd maar half bij is. Toch komt de diagnose aan als een verpletterende donderslag. Alzheimer. In één klap is het gedaan met festivals en ander levensplezier.

‘Ik hoopte dat ik een hersentumor had, dan kon ik misschien nog geholpen worden.’
Verwerken. Accepteren. Elkaar blijven vinden. Het leven overleven. Waar moet je beginnen? Terwijl vrienden volop in het leven staan en Sandra een baan heeft van 36 uur per week, dreigt Sjaak thuis te verpieteren op de bank. Maar dan ken je Sjaak en Sandra niet. Anderen helpen, een geintje maken en bezig blijven passen het stel beter. Zij ontdekken het Odensehuis in Wijchen, wat totaal anders blijkt dan de zo gevreesde zorgboerderij voor senioren. Want dát nooit! Sindsdien zet Sjaak zich iedere week in als vrijwilliger. En kan Sandra af en toe haar hart kan luchten bij lotgenoten. Het Odensehuis helpt om met deze onwerkelijke en snoeiharde levenswending om te gaan. Eén en al lof.

Niet vergeten!

Een burgerinitiatief verloopt niet in een rechte lijn.
Er zijn pieken en dalen. Je wordt uitgedaagd, op de proef
gesteld. Vergeet juist dan niet voor wie je het doet.
En wat je de mensen te bieden hebt. Voor mensen met
(jong)dementie een wereld van verschil.

Meer weten?

Mail projectleider
Loesan Peters,
via